

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Міжнародного
гуманітарного університету

д.ю.н., професор

Костянтин ГРОМОВЕНКО

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК1. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

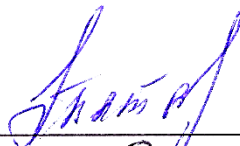
Галузь знань	<u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u>
Спеціальність	<u>053 «Психологія»</u>
Назва освітньої програми	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>Перший (бакалаврський) рівень</u>

Одеса - 2024 рік

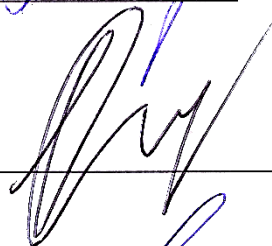
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін протокол № 1 від 29 серпня 2024 року.

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, к.філ.н., доцент Семко Яна Сергіївна	096-177-17-47	semko333@ukr.net

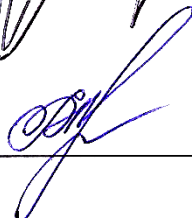
Завідувач кафедри мистецтвознавства
та загальногуманітарних дисциплін
д.мист., доцент

Анжеліка ТАТАРНИКОВА

Гарант освітньої програми
к.п.н., доцент

Світлана ЄРМАКОВА

Узгоджено
Начальник навчального відділу

Лариса РАЙЧЕВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 120	Галузь – 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Обов'язкова	
	Спеціальність – 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
		1-й	1-й
Мова навчання – українська	Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень	Лекції	
		28	6
		Практичні	
		28	6
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота та індивідуальні завдання	
		64	108
		Вид контролю:	
		Екзамен	Екзамен

Історія України та української культури – вивчає сучасне та минуле українського народу, особливості його розвитку. Курс є інтегрованим, у ньому подієва історія є соціально-політичним тлом, яке допомагає розтлумачити культурний поступ відповідно до вимог часу. У теоретичному матеріалі, завданнях до практичних і для самостійних занять хронологічно висвітлені головні етапи становлення вітчизняної культури.

Мета дисципліни «Історія України» – сприяння формуванню у здобувачів національно-культурної ідентичності, патріотичного світогляду, активної соціальної та громадянської позиції, почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії України в контексті історичного процесу.

Знання Історії України це частина нашого світогляду, тобто поглядів на життя, природу і суспільство.

Передумови для вивчення дисципліни «Історія України та української культури» є своєрідним вступом до обов'язкових психологічних дисциплін. Паралельно з вивченням навчальної дисципліни «Історія України та української культури» здобувачі мають вивчати навчальну дисципліну «Історія психології».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Історія України та української культури» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності (СК):

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Навчальна дисципліна «Історія України та української культури» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПР), передбачених освітньою програмою:

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. Поняття про місце курсу в системі гуманітарних наук, його предмет і завдання, методи історичного дослідження та наукову періодизацію.

2. Особливості розвитку людського суспільства на території України у доісторичні часи, проблеми у дослідженні етногенезу слов'ян.

3. Соціально-політичний і економічний устрій держав Київська Русь та Галицько-Волинської держави у часи їх становлення, розквіту і занепаду.

4. Причини та наслідки втрати українським народом своєї державності й захоплення його земель Литовським князівством і Польщею, еволюцію соціально-економічного і політичного життя українських земель у XIV – XVII ст.

5. Причини виникнення українського козацтва та його роль в суспільно-політичній історії України, процес становлення та еволюцію козацької державності кінця козацької державності та значення договору з Москвою 1654 р. для подальшої долі України.

6. Суспільно-політичний та економічний розвиток України в умовах відсутності державності XIX – початку XX ст., та особливості політичної боротьби в період української революції у 1917 – 1920 рр., українське питання в міжнародній політиці напередодні та на початку Другої світової війни, особливості суспільно-політичної ситуації в Україні, законодавче оформлення кордонів України.

7. Соціально-економічні процеси та політичне становище в Україні у другій половині 40-х - першій половині 80-х років. Досягнення та проблеми розвитку державності України в сучасних умовах.

Уміння:

1. Користуватися науковою літературою в процесі підготовки до семінарського заняття та при написанні реферату.
2. Логічно та доказово усно викласти матеріал, відповісти на поставлені питання.
3. Використовуючи наукову літературу проводити аналіз різних поглядів істориків щодо місця Київської держави в історії українського народу та етногенезу українців.
4. На підставі аналізу історичних фактів виявляти причини руйнування української державності та особливості існування українського народу під владою Литви та Польщі у XIV – XVII ст.
5. На основі наявних наукових джерел визначити досягнення і хиби козацької державності та місце козацтва в політичній Історії України.
6. Виявити причини піднесення національного руху в Україні наприкінці XIX - початку XX ст., особливості у становленні українських партій та аналізувати їх програми, втілення програмних положень у практичній діяльності в роки української національно-демократичної революції 1917 – 1920-х рр

Навички:

7. Визначити причини та наслідки соціалістичних перетворень в Україні у 20-х – 30-х рр. XX ст. Показати місце і роль українського народу у роки Другої світової війни.
8. Аналізувати суспільно-політичні та економічні процеси в Україні 40-х 80-х рр. і виділити основні причини необхідності змін; на підставі аналізу історичних фактів та сучасної суспільно-політичної і економічної ситуації в Україні робити певні прогнози щодо подальшого розвитку України, бачити за програмними положеннями реальну діяльність українських партій у розв'язанні проблем нашого суспільства.
9. Утверджувати гуманістичні ідеї, моральні та етичні засади у процесі здійснення професійної діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Витоки української історії та культури 1 млн тому – VII ст.

Предмет і завдання дисципліни. Міжпредметні зв'язки. Давня та середньовічна історія України в контексті всесвітньої та вітчизняної історії. Ефективність поєднання принципів науковості, об'єктивності, історизму, альтернативності з авторською оцінкою суперечливих явищ минулого. Хронологія. Джерела та історіографія. Археологічні, етнографічні, мистецькі та ін. пам'ятки вітчизняної історії. Первісний лад. Ознаки та характерні риси. Палеоліт. Датування найдавніших свідчень людської діяльності на Україні. Соціальна структура. Перші поховання людей. Мезоліт. Неолітична революція. Перехід до осілого способу життя. Енеоліт. Початок формування територіальної общини. Етнічні процеси. Індоевропейці. Трипільська культура. Орне землеробство, тваринництво, гончарство. Перший суспільний поділ праці. Майнове розшарування. Розселення, вірування і мова індоевропейців. Язичництво. Перше велике переселення народів. Праслов'яни. Кіммерійці. Кочове скотарство, ремесла. Військові походи. Державне утворення. Скіфи. Експансія від Північного Кавказу на захід. Час та просторові межі існування Великої Скіфії. Чотири групи племен скіфських племен. Слов'янські та іранські скіфи. Торгівля, ремесла. Війни скіфів. Звичаї та вірування кочових скіфів. Культура. Вплив грецької цивілізації. Елліни. Еллінський період. Боспорське царство. Розбудова міст-республік. Римський період історії античних держав Північного Причорномор'я. Криза рабовласницького ладу. Удари готів і гунів. Падіння античних міст. Культура греків. Архітектура. Мистецтво. Сармати. Походження. Амазонки Приазов'я. Культура.

Тема 2. Київська Русь політичне та культурне життя (XI ст. – XIII ст.).

Теорії походження Русі. Україна за Аскольда і Діра. Військові походи князя на Константинополь. Перше хрещення киян. Становлення імперії. Князі Олег та Ігор. Поширення влади Києва. Зовнішня політика. Переможні походи на Візантію. Договір 911 р. Походи на

Кавказ. Походи на Візантію 941 і 944 рр. Консолідація політичної верхівки держави. Загибель Ігоря. Княгиня Ольга. Князь Святослав. Реформи княгині Ольги. Налагодження податкової систем. Погости. Прийняття Ольгою християнства. Закінчення об'єднання східнослов'янських племен. Захоплення волзького торгового шляху. Розгром Хазарського каганату. Походи Святослава на Дунай. Розгром Болгарії. Загибель Святослава. Володимир Великий. Хрещення Русі. Зміцнення держави. Проведення адміністративної та військової реформи. Остаточне формування території держави. Піднесення культури. Перші школи. Князь Ярослав Мудрий. Міжусобиці. Перемога над печенігами 1036 р. Ріст економіки. Містобудівництво. Зовнішня політика князя. Початок розпаду імперії. Передача уділів у вотчину. Набіги кочівників. З'їзд князів у Любечі. Володимир II Мономах. Зміцнення держави. Приборкання половців. Князь Мстислав Володимирович. «Період поліцентризації Київської Русі». Розвиток культури. Література. Види письма. Церковна реформа князя Володимира. Особливості давньоруського мистецтва. Архітектура: дерев'яна і кам'яна. Оборонне, житлове і культове будівництво. Видатні архітектурні пам'ятки Київської Русі. Давньоруська скульптура. Музика. Історичне значення культури Київської Русі.

Тема 3. Соціально-політичний і культурний розвиток Галицько-Волинської держави. (XII – XIV ст.).

Причини зміцнення західно-руських князівств. Економіка. Ремесла. Соціальна ієрархія. Ярослав Осмомисл. Союзні угоди з Польщею та Угорщиною. Утворення і становлення держави. Роман Мстиславович. Військові перемоги. Об'єднання Галичини з Волинню. Володіння Києвом. Військові і дипломатичні здобутки. Відновлення єдності Галицько-Волинської держави. Повернення Києва. Внутрішня політика князя Данила. Зміцнення держави. Військові успіхи. Монгольська навала. Битва на р. Калці. Падіння Києва. Лев I. Державні відносини з Німецьким орденом, Угорщиною, Литвою. Король Юрій I. Князі Андрій I та Лев II. Галицька митрополія. Король Юрій II. Втрата державності. Князь Любарт Гедимінович. Господарські заняття та особливості побуту. Походження слов'янської та східнослов'янської писемності. Роль релігії і церкви у поширенні освіти. Розвиток літератури. Особливості давньоруського мистецтва. Архітектура: дерев'яна і кам'яна. Оборонне, житлове і культове будівництво. Видатні архітектурні пам'ятки Галицько-Волинської держави. Скульптура. Музика. Театральні видовища. Історичне значення культури княжих часів.

Тема 4. Українські землі у складі іноземних держав. Українська культура Литовсько-польської доби (друга пол. XIV – перша пол. XVII ст.).

Внутрішня політика князів Гедиміна і Ольгерда Система васалітету. Соціальна ієрархія. Магдебурзьке право. Литовські статuti. «Устав на волоки». Економіка. Кревська унія. Руська опозиція. Династичний шлюб Ягайла. Захоплення Польщею Галичини. Князь Вітовт. Битва під Грюнвальдом. Городельська унія. Король Казимір IV. Повстання князя М. Глинського. Зближення Литви і Польщі. Крим у часи Русі. Утворення Кримського ханства Залежність від Османської імперії. Господарство. Орієнтація на Туреччину. Соціально-політичний устрій. Люблінська унія – утворення Речі Посполитої. Литовський Статут 1588 року. Берестейська унія. Уніатська митрополія. Боротьба проти унії. Київське братство.

Тема 5. Українське козацтво та культура українського бароко (XVII – XVIII ст.).

Походження слова «козак». Причини і час появи козацтва. Перші організатори. Князь Д. Вишневецький. Реєстрові козаки. Козацьке військо. Військові кампанії. Антифеодальні виступи козаків. «Ординація Війська Запорізького реєстрового». Гетьман П. Сагайдачний. П. Могила. Українська культура в боротьбі за духовність і національну ідентичність Берестейської унії 1596 р. Православні братства та їх діяльність. Формування освітньої системи. Києво-Могилянська колегія. Друкарство та його значення в утвердженні культурно-конфесійної свідомості. Діяльність І. Федорова. Полемічна публіцистика. Віршування. Драматичні жанри. Україна напередодні Визвольної війни. Посилення кріпосного гніту. Зростання національно-релігійного

гноблення. Характер, рушійні сили і мета Визвольної війни. Богдан Хмельницький. Основні етапи війни. Перемоги під Жовтими Водами і Корсунем. Битва під Пилявцями. Облога Львова і Замостя. Зборівський договір. Молдавські походи козацтва. Битва під Берестечком. Білоцерківський мирний договір. Розгром польського війська під Батогом, бої під Монастирищем і Жванцем. Жванецька угода. Українсько-російські зв'язки в роки війни. Рішення Земських соборів 1651 та 1653 рр. Переяславсько-московський договір 1654 р., його оцінка в історіографії. Ліквідація старого державного ладу і зародження української козацької держави, її територія і адміністративно-територіальний устрій. Віленське перемир'я. Створення коаліції проти Польщі. Гетьман І. Виговський. Гадяцький договір. Юрій Хмельницький. Розчленування України на Лівобережжя і Правобережжя. Гетьмани П. Тетеря та І. Брюховецький. Україна у політичних планах Росії, Польщі, Росії і Туреччини. Андрусівський мир. Гетьман П. Дорошенко. Бучацька угода. Гетьмани Д. Многогрішний та І. Самойлович. Дальше обмеження автономії України. Чигиринські походи (1677-1678). Бахчисарайська угода. «Вічний мир» і остаточне закріплення поділу України. Наступ на політичну автономію України. Обрання гетьманом І. Мазепи. Україна на початку Північної війни. Перехід І. Мазепи на бік Карла XII та наслідки цієї акції для України. Гетьман І. Скоропадського. Полтавська битва. Смерть І. Мазепи. Гетьман у вигнанні П. Орлик та його «Конституція». Інкорпораційна політика царизму. Утворення Малоросійської колегії на чолі з С. Вельяміновим. Наказний гетьман П. Полуботок. Боротьба старшини за відновлення гетьманства. Гетьман Д. Апостол. Економічна політика, реформа судових установ. Останній гетьман К. Розумовський. Обмеження козацького самоврядування на Слобожанщині. Будівництво Української лінії. Утворення на козацьких Вольностях колоній іноземців. Ліквідація полково-сотенного та судового устрою Гетьманщини. Перетворення її в провінцію Російської імперії. Закріпачення селян Лівобережної України. Поширення на українську козацьку старшину прав російського дворянства. Культура українського бароко. Стильові і жанрові особливості образотворчого мистецтва XVII - XVIII ст. Український портретний живопис. Зародження пейзажного і побутового живопису. Специфіка іконопису XVII - XVIII ст.. Гравюра. Традиційні і нові літературні жанри. Бурлескно-травестійні твори. Розвиток громадської і любовної лірики. Мемуарно-історична проза. Творчість Г. Сковороди. Книгодрукування. Формування музичної освіти в Україні. Театр козацького бароко. Шкільний театр. Містерія, мораліте, інтермедії, інтерлюдії. Драми Г. Кониського, Ф. Прокоповича, Д. Туптала та ін. Вертепні вистави.

Тема 6. Історико-культурний розвиток на українських землях кінця XVIII – сер. XIX ст.

Заснування слобід і містечок. Розвиток хутірського господарства. Побут, звичаї і культура запорожців. Місце церкви в духовному житті козаків. Система навчання і виховання молоді. Січова школа. Участь запорожців у російсько-турецьких війнах. Запорозька Січ і повстанський рух на Правобережній Україні. Будівництво Української лінії. Утворення на козацьких Вольностях колоній іноземців. Ліквідація полково-сотенного та судового устрою Гетьманщини. Перетворення її в провінцію Російської імперії. Закріпачення селян Лівобережної України. Поширення на українську козацьку старшину прав російського дворянства. Культура українського бароко. Стильові і жанрові особливості образотворчого мистецтва XVII - XVIII ст. Український портретний живопис. Зародження пейзажного і побутового живопису. Специфіка іконопису XVII - XVIII ст.. Гравюра. Традиційні і нові літературні жанри. Бурлескно-травестійні твори. Розвиток громадської і любовної лірики. Мемуарно-історична проза. Творчість Г. Сковороди. Книгодрукування. Формування музичної освіти в Україні. Театр козацького бароко. Шкільний театр. Містерія, мораліте, інтермедії, інтерлюдії. Драми Г. Кониського, Ф. Прокоповича, Д. Туптала та ін. Вертепні вистави. Адміністративно-територіальний устрій і чисельність населення. Розвиток товарних відносин і криза феодальної системи господарства. Стан сільського господарства. Промисловість. Торгівля. Транспорт. Загострення соціальних суперечностей. Поширення кріпацтва на Південну Україну. Війна 1812 р. і Україна. Декабристи в Україні. «Південне товариство». «Товариство об'єднаних слов'ян». Повстання Чернігівського полку. Вплив польського повстання 1830-1831 рр. на Україну. Початок українського

національного відродження. Утворення Кирило-Мефодіївського товариства. Програмні твори кирило-мефодіївців. Т.Г. Шевченко в українському національному русі. Криза кріпосницького господарювання. Антикріпосницькі рухи в Галичині і на Буковині. Діячі українського національного руху в Галичині. «Руська трійця». Західноукраїнські землі в революції 1848-1849 рр. Економіка. Перехід від мануфактури до фабрики. Промисловий розвиток українських земель в пореформену добу. Класи і стани українського суспільства. Становлення української нації. Український національний рух. Т. Шевченко. Відлуння польського повстанського руху в Україні.

Тема 7. Україна та українці на шляху національного відродження (друга половина XIX – перше двадцятиріччя XX ст.).

Кримська війна 1853-1856 рр.. Селянські повстання. Великі реформи на українських землях у складі Російської імперії. Фінансова, селянська, освітня, судова, земська, міська, військова реформи 1860-1870-х рр.. Скасування кріпацтва у Наддніпрянщині. Соціально-економічний розвиток Наддніпрянської України. Розвиток промисловості. Спеціалізація сільського господарства. Транспорт. Торгівля. Суспільно-політичні рухи та організації Наддніпрянщини та Західної України. Громадівський рух. В. Антонович, М. Драгоманов, П. Куліш. Валуєвський циркуляр. Емський указ. «Братство тарасівців». Народники. «Чигиринська змова». Народовці. Москвофіли. Радикали. «Просвіта». Наукове товариство імені Т. Шевченка. Перетворення «українства» з культурної та культурно-етнічної категорії в політичну. Питання національної культури в перших українських політичних організаціях. Українська суспільно-політична думка. Початок національнокультурного будівництва. Формування національної еліти. Зародження фольклористики. Історичні дослідження (Д. Бантиш-Каменський, П. Куліш, М. Маркевич та ін.). Освіта. Перші університети. Поява інтелігенції. Народництво. Недільні школи (Х. Алчевська, барон М. Корф). Культурні і політичні процеси в Галичині і Закарпатті. Мовне питання (О. Павловський, І. Войцехович, І. Срезневський). Формування національних образів українського життя в творах художньої літератури (М. Гоголь, Т. Шевченко, Марко Вовчок, Г. Квітка-Основ'яненко, Панас Мирний, І. Нечуй-Левицький, І. Франко). Українське мистецтво XIX ст. Архітектура. Стиль модерн (В. Городецький, Г. Гай, О. Бекетов, В. Кричевський, К. Жуков). Образотворче мистецтво. Скульптура (М. Паращук, А. Попель, О. Архипенко, І. Кавалеридзе). Товариство пересувних художніх виставок (1870 р.). Музичне мистецтво. Творчість композиторів М. Лисенка, К. Стеценка, М. Леонтовича, С. Людкевича. Український театр. Перехід від аматорського до професійного театру (І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, М. Кропивницький, І. Карпенко-Карий). Соціально-економічний розвиток Наддніпрянської та Західної України на початку XX ст.. Поява монополій. Синдикати. Економічна криза 1900-1903 рр.. Аграрна реформа П. Столипіна. Хутори. Відруби. Поява перших політичних партій. Революційна українська партія. Русько-українська радикальна партія. М. Міхновський та його «Самостійна Україна». Соціалісти-революціонери. Меншовики. Більшовики. Товариство українських поступовців. Україна в подіях російської революції 1905-1907 рр.. «Кривава неділя». Маніфест 17 жовтня. Державна дума. Перша світова війна. Антанта та Четверний союз. Галицька операція. Брусилівський прорив. Українські січові стрільці. Головна українська рада. Загальна українська рада. Виникнення модернізму у творчості письменників початку XX ст. Модерн в архітектурі. Реалізм художників старшого покоління: М. Пимоненко, М. Самокиш, С. Світославський, М. Івасюк та ін. Творчість митців, орієнтованих на західноєвропейський живопис (О. Мурашко, М. Бойчук, В. Седляр, Падалка, О. Павленко, О. Екстер, Г. Нарбут ін.). Театральне та музичне мистецтво початку XX ст. Діяльність М. Садовського, П. Саксаганського, І. Мар'яненка, А. Бучми, Г. Юри. Музично-хорове і хореографічне мистецтво (М. Лисенко, Я. Степовий, К. Стеценко, М. Леонтович, Л. Ревуцький, Г. Верьовка, Б. Лятошинський, М. Вериківський). Лютнева демократична революція 1917 р. Утворення Центральної Ради. Соціальна база, програма. Курс на автономію України. Взаємовідносини Центральної Ради та Тимчасового Уряду. I Універсал Центральної Ради. II Універсал Центральної Ради. Повстання у Петрограді в жовтні 1917 р. III Універсал Центральної

Ради. Утворення Української Народної Республіки. Вторгнення більшовицьких військ з Росії. IV Універсал Центральної Ради. Прийняття Конституції УНР. Українська Держава гетьмана П. Скоропадського. Основні засади зовнішньої політики. Українська армія часів гетьманської держави П. Скоропадського. Військовий союз з А. Денікіним. Національно-культурна політика. Повстання проти П. Скоропадського. Падіння гетьманської держави. Утворення Директорії, її склад, соціальна база, політика. Відновлення УНР. С. Петлюра. Інтервенція Антанти на півдні України. Вигнання антантівських інтервентів. Друга війна УНР і Радянської Росії. Встановлення влади рад в Україні на початку 1919 р. Політика більшовиків в Україні у 1919 р. Селянський повстанський рух як історичний феномен. Цілі та характер селянських виступів. Н. Махно, М. Григор'єв, Д. Терпило (Зелений). Революційні події 1918 р. на західноукраїнських землях. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки. Акт злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919 р. Війна з Польщею. Визвольний рух у Північній Буковині та в Закарпатті. Політико-правовий статус Східної Галичини після Паризької мирної конференції. Варшавський договір. Ризький мирний договір. Основні уроки української національної революції.

Тема 8. Соціально-політичні та культуротворчі процеси в Україні (20 – 80-х рр. ХХ ст.).

Соціально-економічне і політичне становище України на початку 20-х років. Перехід до нової економічної політики. Мета і цілі НЕПу. Голод 1921- 1923 рр. на півдні України: причини і наслідки. Курс центрального партійно-державного керівництва на ліквідацію незалежності національних республік. «Автономізація» незалежних республік під виглядом утворення нової федерації – СРСР. Перші наслідки входження УСРР до складу Радянського Союзу. Конституція СРСР 1924 р. НЕП у промисловості. Суть господарського розрахунку. Трестування промисловості. Природа радянського тоталітарного режиму. Роль в ньому профспілок, комнезамів, комсомолу. Феномен «націонал-ухильництва». Політика коренізації, її особливості і наслідки. Досягнення і прорахунки українізації. Згорання нової економічної політики. Курс на «розгорнуте будівництво соціалізму по всьому фронту». Проблема темпів індустріалізації. Хлібозаготівельна криза 1928-1929 рр. Поворот до суцільної колективізації. Голодомор 1933 р. і його наслідки. Українізація 20-х рр. ХХ ст. та українська культура. Розвиток освіти. Діяльність Всеукраїнської академії наук. Розмаїття літературного життя: «Плуг» (А. Головка, П. Панч та ін.), «Гарт» (П. Тичина, В. Сосюра, М. Хвильовий та ін.), ВАПЛІТЕ, «Молодняк», ВУСПП, «неокласики» (М. Рильський, М. Зеров, П. Пилипович та ін.), «Авангард» тощо). Літературна дискусія 1925-1928 рр. Леся Курбас. Драматургія М. Куліша. Український мистецький авангард (К. Малевич, О. Архипенко, В. Татлін, А. Петрицький, О. Екстер, О. Богомазов, М. Бойчук та ін.). Становище на західноукраїнських землях у міжвоєнний період. Українське питання в політиці Польщі, Румунії, Чехословаччини. Головні політичні партії і організації українського національно-визвольного руху. Організація українських націоналістів. Роль греко-католицької церкви в суспільно-політичному житті Західної України. Мюнхенська змова і доля Карпатської України. Пакт Молотова-Ріббентропа. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Територіальні вимоги радянського керівництва до Румунії. Включення основної частини західноукраїнських земель до складу УРСР та їх радянська організація. Напад Німеччини та її союзників на СРСР. Катастрофічні поразки 1941 р. Оборона Києва, Одеси і Севастополя. Бої за Донбас. Початок боротьби в тилу ворога. Генеральний наступ гітлерівських військ влітку 1942 р. на півдні. Німецький окупаційний режим. План «Ост». Адміністративний устрій окупованої України. Розгортання радянського і націоналістичного партизанського руху проти окупантів. Діяльність комуністичного підпілля і радянських партизанів. Утворення Української Повстанської Армії. Нова програма і тактика Організації українських націоналістів. Перемога Червоної армії під Сталінградом. Початок визволення території України. Розгортання наступу на Лівобережну Україну після Курської битви. Битва за Дніпро. Бої на Правобережжі і в західних областях. Взаємовідносини радянських партизанів з ОУН-УПА. Перехід націоналістів до тактики двофронтної боротьби. Завершення боїв за Україну восени 1944 р. Початок відбудовчих робіт. Особливості відбудови народного господарства України в умовах війни.

Демографічні наслідки війни. Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини. Включення УРСР у світову політику як однієї з фундаторів і членів ООН. Участь української делегації в Паризькій мирній конференції 1947 року. Завершення збирання основних етнічних земель українського народу в межах єдиної держави. Відмова Сталіна від української етнічної території на захід від «лінії Керзона». Операція «Вісла». Напівпримусовий обмін населенням між Україною і Польщею. Труднощі відбудови народного господарства. Відбудова народного господарства. Голод 1946-1947 рр. Насильницька колективізація в західних областях України. Нова смуга масових репресій проти громадян України. Радянізація західноукраїнських областей. Львівський церковний собор 1946 р. і ліквідація української греко-католицької церкви. Підпільно-партизанська боротьба ОУН-УПА з тоталітарним ладом. Ідеологічний наступ сталінщини на спроби культурно-національного відродження. Л.М. Каганович в Україні. «Ждановщина». «Лисенківщина». Чистка національних кадрів. Україна після смерті Сталіна. Ідеологічна кампанія з нагоди 300-річчя Переяславської ради. Передача Кримської області до складу УРСР: мотиви і правова основа. Спроби лібералізації політичного режиму. Критика культу особи Сталіна. Початок реабілітації жертв сталінських репресій. Реформи М.С. Хрущова, їх суперечливий і непослідовний характер, загальна спрямованість і значення. Заходи щодо удосконалення управління і модернізації промисловості. Спроби подолання кризи в сільському господарстві. Участь України в освоєнні східних регіонів СРСР і цілих земель. Поява дисидентів в Україні. Зародження руху «шістдесятників», їх роль у національно-культурному житті. Переміни в кремлівському керівництві у жовтні 1964 р. та їх наслідки для України. Реформа Косигіна середини 1960-років, їх згортання консерваторами в партійно-державному керівництві. Екстенсивний розвиток сільського господарства, шкідливість кампанії щодо ліквідації «неперспективних» сіл. Дальше обмеження прав України. В.В. Щербицький як провідник русифікаторської політики центру. Україна в єдиному народногосподарському комплексі СРСР. Політичні репресії 60-70-х років. Посилення реакції в духовному житті. Поглиблення нігілістичного ставлення до національної самобутності українського народу. Спотворення історії України. Розгортання правозахисного і дисидентського руху. Репресивні дії органів КДБ. Загострення гальмівних процесів у соціально-економічному та суспільнополітичному розвитку України. Негативні явища у культурному розвитку України у роки «застою». Втрата національної своєрідності в архітектурі містобудування. Реформи М.С. Горбачова. Суспільство на шляхах прискорення, перебудови, гласності. Економічна політика центрального уряду і Україна. Чорнобильська катастрофа та її наслідки. Відновлення критики сталінізму. Зростання політичної активності народу. Гальмування перебудовчих процесів в Україні. Національне пробудження українського народу. Реабілітація політичних в'язнів. Викриття злочинів тоталітарного режиму. Народження Народного руху України і перетворення його в опозиційну до КПРС силу. Перші кроки в демократизації суспільно-політичного життя і утворення нових політичних партій та громадських об'єднань. Реформа виборчої системи. Вибори до Верховної Ради УРСР. Формування парламентської опозиції – «Народної ради».

Тема 9. Історико-культурні процеси в Україні в умовах незалежності (90-ті рр. XX – початок XXI ст.).

Прийняття Декларації про державний суверенітет України. Курс національно-демократичних сил на утвердження державної та економічної незалежності республіки, утворення самостійної держави. Спроба серпневого (1991 р.) перевороту у Москві та його наслідки для України. Загальноукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. Зміцнення державних кордонів. Формування Збройних сил і Військово-морського флоту, Національної гвардії, Служби безпеки, митної служби. Запровадження національної грошової одиниці та інших інститутів державності. Класифікація політичних партій і об'єднань, їх платформи у виборах до Верховної Ради України 1994 року. Кампанія 1994 р. по виборах Президента України. Обрання Президентом Л.Д. Кучми. Його соціально-економічна та політична платформа. Кроки по її реалізації. Прийняття Конституції України. Концепція зовнішньої політики України. Участь

України у миротворчих процесах ООН, у програмі «Партнерство заради миру», в діяльності Ради Європи. Україна у складі Співдружності незалежних держав. Українська діаспора на сучасному етапі. Криза політичної влади 2000-2004 р. Вибори Президента України 2004 р. Наростання політичного протистояння Сходу-Заходу. Роль країн Європи, США і Росії в політичних подіях в Україні 2004 р. Обрання Президентом В. Ющенка. Криза урядових структур 2006-2007 рр. Вибірчі ініціативи Президента В. Ющенка. Культурні процеси в Україні після здобуття незалежності. Основи законодавства про культуру, мови, освіту. Вхідження України до єдиного європейського та світового освітнього простору. «Революція Гідності». Окупація Кримського півострова. Початок АТО. Повномасштабна війна РФ проти України. Сучасний стан розвитку культури. Національна культура в умовах війни. Відображення трагедії війни у культурному житті. Проблеми національної самоідентифікації українців. Повернення до української культури творчої та художньої спадщини визначних діячів та представників діаспори. Проблеми розвитку української культури на сучасному етапі. Необхідність реформування культурної політики. Українська культура – самобутнє явище світової культури.

Тема 10. Сучасна українська культура (початок XXI ст.).

Специфіка становлення сучасної культури України. Постмодернізм як світоглядно-естетична система. Тенденції розвитку сучасної української культури. Розвиток освіти та науки на зламі століть. Релігійне відродження. Сучасні тенденції в архітектурі та містобудуванні. Розвиток образотворчого мистецтва та відродження народних традицій в прикладних мистецтвах. Розвиток музичного мистецтва. Національно-культурне життя українців за рубежом. Роль діаспори у збереженні та розвитку української культури. Культурна взаємодія між різними народами на території України. Гендерні та вікові особливості в традиційній культурі українців.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц	прак	сам. роб.		лекц	прак	сам. роб.
Тема 1. Витоки української історії та культури 1 млн. р. тому – VII ст.	10	2	2	6	10	1	-	9
Тема 2. Київська Русь політичне та культурне життя (IX ст. – XIII ст.).	10	2	2	6	10	1	-	9
Тема 3. Соціально-політичний і культурний розвиток Галицько-Волинської держави. (XII – XIV ст.).	10	2	2	6	10	1	-	9
Тема 4. Українські землі у складі іноземних держав. Українська культура Литовсько-польської доби (друга пол. XIV – перша пол. XVII ст.).	10	2	2	6	10	1	-	9
Тема 5. Українське козацтво та культура українського бароко (XVII – XVIII ст.).	10	2	2	6	12	-	1	11

Тема 6. Історико-культурний розвиток на українських землях кінця XVIII – сер. XIX ст.	10	2	2	6	12	-	1	11
Тема 7. Україна та українці на шляху національного відродження (друга половина XIX – перше двадцятиріччя XX ст.).	10	2	2	6	12	-	1	11
Тема 8. Соціально-політичні та культуротворчі процеси в Україні (20 – 80-х рр. XX ст.).	14	4	4	6	12	-	1	11
Тема 9. Історико-культурні процеси в Україні в умовах незалежності (90-ті рр. XX – початок XXI ст.).	14	4	4	6	12	1	1	10
Тема 10. Сучасна українська історія та культура (початок XXI ст.).	22	6	6	10	20	1	1	18
Усього годин	120	28	28	64	120	6	6	108
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН								

5. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма
Тема 1. Витоки української історії та культури 1 млн. р. тому – VII ст. 1. Первісне суспільство в українських землях 2. Трипільська культура та її особливості 3. Перші кочові народи (кіммерійці, скіфи, сармати) 4. Антична колонізація Північного Причорномор'я 5. Культура стародавньої доби	2	-
Тема 2. Київська Русь політичне та культурне життя (IX ст. – XIII ст.). 1. Становлення Київської держави (Олег, Ігор, Ольга, Святослав). 2. Київська Русь за правління Ярослава Мудрого. 3. Правління В. Мономаха та його політика. 4. Боротьба Русі з половцями 5. Культура Київської Русі та її значення	2	-
Тема 3. Соціально-політичний і культурний розвиток Галицько-Волинської держави. (XII – XIV ст.). 1. Зародження та становлення Галицько-Волинської держави 2. Політична та культурна діяльність Данила Галицького 3. Лев Данилович та його правління 4. Занепад Галицько-Волинської держави 5. Культура Галицько-Волинського князівства	2	-

Тема 4. Українські землі у складі іноземних держав. Українська культура Литовсько-польської доби (друга пол. XIV – перша пол. XVII ст.) 1. Культурна політика литовських правителів та її наслідки 2. Унійна боротьба в українських землях 3. Утворення Речі Посполитої 4. Діяльність братських шкіл та їх значення 5. Розвиток освіти і науки в українських землях	2	-
Тема 5. Українське козацтво та культура українського бароко (XVII – XVIII ст.). 1. Зародження та становлення українського козацтва 2. Національно-визвольна боротьба і доба Руїни 3. Обмеження української автономії російським царизмом 4. І. Мазепа – політик і культурний діяч 5. Культура козацької доби в історії України	2	1
Тема 6. Історико-культурний розвиток на українських землях кінця XVIII – сер. XIX ст. 1. Виховання і навчання на Січі 2. Побут і звичаї Запорозжців 3. Ліквідація залишків козацької автономії царизмом 4. Кирило-Мефодіївське братство. Т. Шевченко 5. Становище Західноукраїнських земель	2	1
Тема 7. Україна та українці на шляху національного відродження (друга половина XIX – перше двадцятиріччя XX ст.). 1. Громадівський рух в українських землях 2. Початок української революції ЦР та її значення 3. П. Скоропадський політичний та культурний діяч 4. УНР та ЗУНР порівняльний аналіз 5. Причини та наслідки поразки української революції	2	1
Тема 8. Соціально-політичні та культуротворчі процеси в Україні (20 – 80-х рр. XX ст.). 1. Голодомори в радянській Україні: причини і наслідки 2. Репресії в УСРР. Ідеологізація культури 3. Україна в роки Другої світової війни 4. Епоха «Відлиги» та «Застою»: порівняльний аналіз 5. Перебудова та проголошення незалежності УРСР	4	1
Тема 9. Історико-культурні процеси в Україні в умовах незалежності (90-ті рр. XX – початок XXI ст.). 1. Становлення молодшої української держави в 90-ті рр. 2. Помаранчева революція: світоглядні, територіальні та газові війни з РФ. 3. Революція Гідності – анексія Криму Росією та початок АТО. 4. Повномасштабний напад агресора – війна українського народу з окупантом. 5. Розвиток культури в добу незалежності	4	1
Тема 10. Сучасна українська історія та культура (початок XXI ст.). 1. Розвиток сучасного кінематографу. 2. Масова та елітарна культура сучасного суспільства. 3. Сучасна українська література. 4. Українське мистецтво на зламі XX–XXI ст. 5. Україна-кандидат на членство ЄС.	6	1
Разом:	28	6

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Історія України та української культури» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді презентацій, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма
Тема 1. Витоки української історії та культури 1 млн тому – VII ст. <i>Підготувати доповідь-презентацію на тему:</i> 1. Школи, напрямки та теорії в історії української культури XX–XXI століття. 2. Сучасні досягнення технологічних наук і етика. 3. Професійна культура сучасного фахівця. 4. Історія української культури в наукових дослідженнях. 5. Співвідношення між державністю, ідентичністю і культурою в українському контексті. 6. Проблема етногенезу українців у вітчизняній та закордонній історіографії. 7. Особливості накопичення знань, розвитку технологічних можливостей людства у найдавніший (доцивілізаційний) період. 8. Наслідки тисячолітньої колонізації Північного Причорномор'я греками та римлянами для України. 9. Передслов'янське населення України, його матеріальна та духовна культури. 10. Перші письмові згадки про слов'ян: політичний устрій, побут, звичаї та традиції слов'ян за античними та арабськими джерелами.	6	9
Тема 2. Київська Русь політичне та культурне життя (XI ст. – XIII ст.). <i>Підготувати доповідь-презентацію на тему:</i> 1. Русь в епоху становлення. Хрещення Русі. 2. Ярослав Мудрий як розбудовник культури Київської Русі. 3. «Остромирове Євангеліє» як пам'ятка образотворчого мистецтва та давньоруської літератури часів Київської Русі. 4. Фреска як жанр образотворчого мистецтва середньовічної доби. 5. Різьблення по дереву як різновид декоративно-ужиткового мистецтва. 6. Золоті ворота – визначна пам'ятка фортифікаційної архітектури Київської Русі.	6	9
Тема 3. Соціально-політичний і культурний розвиток Галицько-Волинської держави. (XII – XIV ст.). <i>Підготувати доповідь-презентацію на тему:</i> 1. Князь Роман Мстиславович. 2. Данило Галицький людина легенда. 3. Лев Данилович та його значення в історії держави. Культура Галицько-Волинського князівства. 4. Побут і звичаї простого народу. 5. Соціально-політичний устрій князівства. 6. Архітектура освіта та живопис Галицько-Волинської держави.	6	9

Тема 4. Українські землі у складі іноземних держав. Українська культура Литовсько-польської доби (друга пол. XIV – перша пол. XVII ст.) <i>Підготувати доповідь-презентацію на тему:</i> 1. Розвиток освіти та науково-технічних знань в Україні в XIV – першій половині XVII ст. 2. Початок книгодрукування в Україні. 3. Український Ренесанс кінця XVI – першої третини XVII століть та його особливості. 4. Діяльність братських шкіл в Україні. 5. Українці в європейських університетах (XIV–XVI ст.).	6	9
Тема 5. Українське козацтво та культура українського бароко (XVII – XVIII ст.). <i>Підготувати доповідь-презентацію на тему:</i> 1. Ідеал людини доби бароко. 2. Внесок гетьмана Мазепи в розвиток української культури та мистецтва. 3. Внесок українців у розвиток російської культури XVII–XVIII ст. 4. Києво-Могилянська академія та її роль в історії культури України. 5. Образ Мазепи в художній культурі. 6. Приклади ідей громадянського суспільства та відповідальності у козацькій демократії.	6	11
Тема 6. Історико-культурний розвиток на українських землях кінця XVIII – сер. XIX ст. <i>Підготувати доповідь-презентацію на тему:</i> 1. Історична ретроспектива українського національного відродження. 2. Культурний герой у народній свідомості (XIX ст.). 3. Українці в російській культурі XIX ст. 4. Роль інтелігенції у творенні культури Нового Часу. 5. Художні стилі в українській архітектурі XIX ст.	6	11
Тема 7. Україна та українці на шляху національного відродження (друга половина XIX – перше двадцятиріччя XX ст.). <i>Підготувати доповідь-презентацію на тему:</i> 1. Жінка-митець в українській культурі XIX століття. Особливості художнього світосприйняття. 2. Українська мова та національна культура. Проблеми існування. 3. Національна ідея у філософському світогляді М. Драгоманова. 4. Роль М. Грушевського у національно-культурному розвитку народу. 5. Архітектура класицизму в Україні XIX століття.	6	11
Тема 8. Соціально-політичні та культуротворчі процеси в Україні (20 – 80-х рр. XX ст.). <i>Підготувати доповідь-презентацію на тему:</i> 1. Доля українського митця у XX столітті. 2. Більшовики й українська інтелігенція. 3. Загальнолюдське та національне у творчості шістдесятників. 4. Місце та роль О. Довженка у світовому кінематографі. 5. Українська церква в умовах радянського тоталітаризму.	6	11
Тема 9. Історико-культурні процеси в Україні в умовах незалежності (90-ті рр. XX – початок XXI ст.). <i>Підготувати доповідь-презентацію на тему:</i> 1. Художня культура України у добу незалежності. 2. Культура та політика. Особливості взаємодії. 3. Художньо-масові форми дозвілля в Україні та розвиток професійного мистецтва. 4. Роль Т. Шевченка у духовному відродженні нації (2004, 2014 рр.).	6	10

5. Петриківський розпис: традиція та сучасність.		
Тема 10. Сучасна українська історія та культура (початок ХХІ ст.). <i>Надати письмову відповідь:</i> Які приклади мирного співіснування різних етнічних груп можна знайти в історії України? Як культурна взаємодія між різними народами на території України сприяла формуванню української ідентичності? Як українська культура сприяє взаєморозумінню між представниками різних етнічних та соціальних груп? <i>Підготувати доповідь-презентацію на тему:</i> 1. Революція Гідності. Російська агресія проти України. 2. Культурні процеси в сучасній Україні. 3. Конституційний процес в Україні: проблеми і перспективи. 4. Вплив релігійного чинника на сучасний стан міжнаціональних відносин в Україні. 5. Тіньова економіка в Україні: причини появи та шляхи подолання 1991-2014 рр.	10	18
Загалом	64	108

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання	
	Для екзамену	Для заліку
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних (лабораторних) занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача тощо.	50%	100%
підсумковий контроль	50%	

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, екзамен(залік)
--	--

Питання до екзамену

1. Зародження життя на теренах України. Культура первісних людей.
2. Буржуазні реформи 60-70-х років ХІХ ст. у підросійській Україні. Розкрити умови скасування кріпацтва.
3. Рух опору в Україні в роки Великої Вітчизняної війни.
4. Досягнення трипільців в господарстві (землеробство, кераміка, будівництво).
5. Громадівський рух України в др. половині ХІХ ст. Валуєвський циркуляр. Емський указ.
6. Основні події визволення України в роки Великої Вітчизняної війни.
7. Навести приклади та охарактеризувати кочові племена в Україні.
8. Події в Україні під час революції 1905-1907 рр.
9. Культурні та наукові досягнення українців в роки Великої Вітчизняної війни.
10. Східнослов'янські племена та заснування Києва полянами.
11. Стан України в роки Першої Світової війни.
12. Розкрити значення ждановщини в післявоєнній відбудові Радянської України.
13. Історія Київської Русі за князювання Олега, Ігоря, Ольги та Святослава.
14. Бойовий шлях УССів в роки Першої світової війни.

15. Десталінізація. Лібералізація. «Культ особи Сталіна».
16. Розквіт Київської Русі за часів Володимира Великого і Ярослава Мудрого.
17. Дати історичну оцінку I - IV Універсалам ЦР та умовам їх прийняття.
18. Опозиційний характер дисидентського руху в Україні.
19. Вплив монголо-татарської навали на остаточний занепад Київської Русі.
20. Культурні досягнення в добу Гетьманату П.Скоропадського 1918 р.
21. Вплив шістдесятників на загальний розвиток культури в Радянській Україні.
22. Історія Галицько-Волинської держави, особливості культури.
23. Західноукраїнська Народна республіка (ЗУНР).
24. Концепція зовнішньої політики незалежної України.
25. Стан українських земель у складі ВКЛ, Польщі та інших держав в XIV ст.
26. Історичне значення Акту Злуки 22 січня 1919 р.
27. Державотворчі процеси в Україні в 1990-х роках.
28. Історія виникнення Запорізької Січі, її устрій, господарство та культура.
29. «Воєнний комунізм і НЕП» (порівняльний аналіз).
30. Досягнення за роки незалежності України в галузі науки, культури та спорту
31. Причини та передумови Національно-визвольної війни, її характер. Перші битви.
32. Радянська політика коренізації в Україні та її вплив на розвиток української літератури.
33. Причини та наслідки Помаранчевої Революції та Революції Гідності.
34. Укладання українсько-московського договору 1654 р. Б. Хмельницьким.
35. Причини та наслідки голодомору в 1932-1933 рр.
36. Війна РФ проти України. Відображення подій в вітчизняній культурі.
37. Зародження життя на теренах України. Культура первісних людей.
38. Доба Руїни в історії козацької держави.
39. Успіхи і труднощі індустріалізації в УРСР.
40. Досягнення трипільців в господарстві (землеробство, кераміка, будівництво).
41. Доба гетьманування І. Мазепи, його політична та культурна діяльність.
42. Рух опору в Україні в роки Великої Вітчизняної війни.
43. Навести приклади та охарактеризувати кочові племена в Україні.
44. Дати оцінку подіям ліквідації Гетьманщини і Запорізької Січі.
45. Історичне значення Акту Злуки 22 січня 1919 р.
46. Східнослов'янські племена та заснування Києва полянами.
47. Ознаки та приклади зародження нової української літератури наприкінці XVIII ст.
48. Основні події визволення України в роки Великої Вітчизняної війни.
49. Історія Київської Русі за князювання Олега, Ігоря, Ольги та Святослава.
50. Суспільно-політичні рухи в другій пол. XIX ст на західноукраїнських землях (москвофіли, народовці, радикали).
51. Культурні та наукові досягнення українців в роки Великої Вітчизняної війни.
52. Розквіт Київської Русі за часів Володимира Великого і Ярослава Мудрого.
53. Діяльність та програмні документи Кирило-Мефодіївського братства.
54. Розкрити значення ждановщини в післявоєнній відбудові Радянської України.
55. Вплив монголо-татарської навали на остаточний занепад Київської Русі.
56. Буржуазні реформи 60-70-х років XIX ст. у підросійській Україні.
57. Десталінізація. Лібералізація. «Культ особи Сталіна».
58. Історія Галицько-Волинської держави, особливості культури.
59. Громадівський рух України в др. половині XIX ст. Валуєвський циркуляр. Емський указ.
60. Опозиційний характер дисидентського руху в Україні.
61. Стан українських земель у складі ВКЛ, Польщі та інших держав в XIV ст.
62. Події в Україні під час революції 1905-1907 рр.
63. Вплив шістдесятників на загальний розвиток культури в Радянській Україні.
64. Історія виникнення Запорізької Січі, її устрій, господарство та культура.
65. Стан України в роки Першої Світової війни.

66. Концепція зовнішньої політики незалежної України.
67. Бойовий шлях УССів в роки Першої світової війни.
68. Причини та передумови Національно-визвольної війни, її характер. Перші битви.
69. Державотворчі процеси в Україні в 1990-х роках.
70. Укладання українсько-московського договору 1654 р. Б. Хмельницьким. «
71. Дати історичну оцінку I - IV Універсалам ЦР та умовам їх прийняття.
72. Досягнення за роки незалежності України в галузі науки, культури та спорту.
73. Доба Руїни в історії козацької держави.
74. Культурні досягнення в добу Гетьманату П. Скоропадського 1918 р.
75. Причини та наслідки Помаранчевої Революції та Революції Гідності.
76. Доба гетьманування І. Мазепи, його політична та культурна діяльність.).
77. Західноукраїнська Народна республіка (ЗУНР).
78. Війна РФ проти України. Відображення подій в вітчизняній культурі.
79. Зародження життя на теренах України. Культура первісних людей.
80. Дати оцінку подіям ліквідації Гетьманщини і Запорізької Січі.
81. «Воєнний комунізм і НЕП» (порівняльний аналіз).
82. Досягнення трипільців в господарстві (землеробство, кераміка, будівництво).
83. Ознаки та приклади зародження нової української літератури наприкінці XVIII ст
84. Радянська політика коренізації в Україні та її вплив на розвиток української літератури.
85. Навести приклади та охарактеризувати кочові племена в Україні.
86. Суспільно-політичні рухи в другій пол. XIX ст. на західноукраїнських землях
87. Причини та наслідки голодомору в 1932-1933 рр.
88. Східнослов'янські племена та заснування Києва полянами.
89. Діяльність та програмні документи Кирило-Мефодіївського братства.
90. Успіхи і труднощі індустріалізації в УРСР.
91. Голодомор 1932–1933 рр.
92. Організації Українських Націоналістів: створення та діяльність.
93. А. Волошин – президент Карпатської України.
94. Німецько-радянська війна: причини, перебіг та наслідки.
95. Нацистський окупаційний режим в Україні. Рух опору.
96. Утворення та діяльність УПА.
97. Партизанські та підпільні рухи на окупованих українських землях.
98. Кіномистецтво в роки Другої світової війни.
99. Україна в період післявоєнного сталінського режиму (1945–1953 рр.).
100. Діяльність ОУН–УПА 1945–1953 рр.
101. Державотворчий процес в умовах незалежності.
102. Основні принципи державної етнополітики в Україні.
103. Головні засади зовнішньої політики України у контексті світового співтовариства.
104. Революція Гідності. Російська агресія проти України.
105. Культурні процеси в сучасній Україні.
106. Конституційний процес в Україні: проблеми і перспективи.
107. Вплив релігійного чинника на сучасний стан міжнаціональних відносин в Україні.
108. Тіньова економіка в Україні: причини появи та шляхи подолання 1991-2014 рр.
109. Європейський вектор зовнішньополітичного курсу України 2014-2024.
110. Розвиток сучасного кінематографу.
111. Масова та елітарна культура сучасного суспільства.
112. Сучасна українська література.
113. Українське мистецтво на зламі XX–XXI ст.
114. Політичний портрет В. Зеленського.
115. Україна-кандидат на членство ЄС.
116. Регулювання міграції: прийом біженців з України початок 2022 року.
117. Мобілізація під час військового стану: виклик чи громадянська позиція?

**8. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРДВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА
НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
(поточний контроль, підсумковий контроль, загальний результат оцінювання)**

ЕКЗАМЕН

Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	30
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми тарозкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми тарозкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Загальний результат оцінювання			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **екзамен** (максимум 50 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 30 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переводу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 6;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 10 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переводу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2;

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 10- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переводу балів за підготовку середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ЗА ЕКЗАМЕН (максимум 50 балів)

Рівень знань оцінюється:

- від 40 до 50 балів - студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки;
- від 30 до 40 балів - студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді;
- 20 - 30 балів - студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.
- 10 - 20 балів - володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- 0 - 10 балів - володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.

ЗАЛІК

Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	60
Виконання завдань для самостійного опрацювання			

1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	20
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	20
Разом балів за поточний контроль			100
Загальний результат оцінювання			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **залік** (максимум 100 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 60 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 12;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 20 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переведу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 20- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переведу балів за підготовку середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

9. КРИТЕРІЇ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);
- «задовільно» / «зараховано» Е - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.
- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		не зараховано
35-59 (3)	FX	незадовільно	

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Аркас М. Історія України-Русі. Одеса : Маяк, 2019. 392 с.
2. Богачевська-Хомяк М. Білим по білому. Жінки у громадському житті України 1994-1939. Львів : Бурмакс, 2018. 489 с.
3. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. 8-є вид., доповн. Київ : Академвидав, 2021. 640 с.
4. Гречило А. Завітій Б. Наш герб. Харків : КнигарняЄ, 2018. 377с.
5. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації ХІХ–ХХ ст. Київ : uakaboo Publishing 2019. 656 с.
6. Дорошко М. Історія України. Курс лекцій: навч. посіб. Київ : Самміт-Книга, 2021. 472 с.
7. Мицик Ю. Історія України : навч. посібник. Київ : Кліо, 2019. 677 с.
8. Остафійчук В. Історія України: сучасне бачення: навч. посібник. Київ : Знання-Прес, 2020. 42 с.
9. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Київ : uakaboo Publishing, 2021.
10. Станіславська К. Мистецькі форми сучасної видовищної культури. Київ : Стилос, 2020. 272 с.
11. Таїрова-Яковлева Т. Повсякдення, дозвілля і традиції козацької еліти Гетьманщини. Київ : Генеза 2018. 184 с.
12. Тіні згаданих предків. Від склавинів до русинів. Прадавня Україна, Русь і походження українців. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. 351 с.

Допоміжна

1. Антофійчук В.І. Культурологія. Термінологічний словник: Навчальний посібник. Чернівці: Книги - ХХІ, 2007. 160 с.
2. Багалій Д. Нарис історії України. Доба наступального господарства. Київ : Генеза. 2020. 369 с.
3. Баран В., Козак Д., Терпиловський Р. Походження слов'ян. Київ : Генеза., 2021. 498 с.
4. Бондар Г.А. Новітня історія України (1914 – 2008 рр.). Київ : Знання. 2019. 395 с.
5. Вовк Ф. Антропологічні особливості українського народу. Київ : Київдрук 2020. 340 с.
6. Залізняка Л. Нариси стародавньої історії України. Київ : Генеза. 2019. 457 с.
7. Ісаєвич Я. Україна давня і нова. Народ, релігія, культура. Львів : Бурмакс, 2019. 351 с.
8. Історія української культури: підручник / за ред. О.Павлової, Т.Мельничук. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 340 с.
9. Історія та культура України: навч. посіб. / О. С. Каденюк та ін. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ. 2018. 311 с.
10. Кульчицький С.В., Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Збірник документів і матеріалів. Київ-Чернівці : Книги. 2019. 752 с.
11. Огієнко І. Коротка історія культурного життя українського народу: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 141 с.
12. Каденюк О.С., Нестеренко В. А., Завадська І.М., Практикум «Історія та культура України»: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів освіти : Кам'янець-Подільський, 2019. 86 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library
2. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>